

STRAFFELOVRÅDET

Bilag 2

København, den 12. oktober 1981

Justitsministeriet har anmodet straffelovrådet om en udtalelse om de spørgsmål vedrørende en forskningsmæssig opfølgning af en eventuel forsøgsordning med samfundstjeneste, som er behandlet i skrivelse af 22. maj 1981 fra justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe.

Straffelovrådet skal i den anledning udtale følgende:

Forskningsgruppen har med rette fremhævet, at en forsøgsordning med samfundstjeneste giver anledning til at overveje flere forskellige former for opfølgning af forsøgsordningen. Straffelovrådets bemærkninger følger inddelingen i forskningsgruppens skrivelse. Man har fundet det uforment at referere enkeltheder i forskningsgruppens skrivelse og i den af professor Ulla Bondeson opstillede forskningsplan, som har været udgangspunktet for gruppens overvejelser vedrørende en egentlig videnskabelig undersøgelse.

a. Almindelig opfølgning

En forsøgsordning må nødvendigvis følges op af en løbende beskrivelse af klientellet, arbejdspladserne, arbejdsforløbet, kontrolordningen m.v. Dette må på nuværende tidspunkt stille sig som den vigtigste opgave. Som fremhævet af forskningsgruppen vil en sådan beskrivelse og de hertil knyttede vurderinger bl.a. kunne få betydning med henblik på en tilpasning af forsøgsordningen til de praktiske erfaringer, som indvindes efterhånden. Der kan næppe være tvivl om, at denne almindelige opfølgning mest hensigtsmæssigt foretages af direktoratet for kriminalforsorgen.

b. Sanktionsundersøgelse

Der sigtes herved til en undersøgelse af, »i hvilket omfang samfundstjeneste under forsøgsordningen må antages at være trådt i stedet for en ubetinget frihedsstraf, og i hvilket omfang sanktionen må antages at være trådt i stedet for en anden ikke-frihedsberøvende sanktion«.

Spørgsmålet er vigtigt, fordi samfundstjeneste er tænkt som en sanktion, der skal træde i stedet for nogle ubetingede frihedsstraffe. Det er på den anden side klart, at der er vanskeligheder forbundet med at undersøge, hvad der ville have været sagens udfald, såfremt den ikke var blevet afsluttet med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. Vanskelighederne ved en undersøgelse følger navnlig af, at der ikke i retspraksis er skarpe skel mellem anvendelsesområderne for ubetinget frihedsstraf og betinget dom. Forsøgsordningens område vil blive tilfælde inden for det område, der ligger nærmest ved den betingede dom. En forsøgsordning med samfundstjeneste må efter rådets opfattelse kunne indbefatte nogle tilfælde, hvor der kan være tvivl om valget mellem betinget og ubetinget dom.

Som det fremgår af forskningsgruppens udtalelse, kan en undersøgelse af det nævnte sanktionsvalgsproblem tænkes tilrettelagt på forskellige måder. Med en vis forenkling kan der sondres mellem en overvejende praktisk betonet undersøgelse, ved hvilken der bygges på en konkret bedømmelse af sanktionsvalget i de enkelte sager, og en overvejende på statistisk analyse baseret undersøgelse, eventuelt suppleret med et materiale af kommentarer til de enkelte sager. Den sidstnævnte fremgangsmåde kunne bl.a. tænkes anvendt som led i en egentlig videnskabelig undersøgelse, der også omfatter de under punkt c nævnte recidivproblemer.

Med henblik på en vurdering af forsøgsordningen kan en undersøgelse af sanktionsvalget efter straffelovrådets opfattelse på fuldt tilfredsstillende måde gennemføres ved en fremgangsmåde, der bygger på en bedømmelse af de enkelte afgørelser og deres forhold til domstolenes almindelige praksis. Forskningsgruppen har peget på den mulighed at anvende »spørgeskemaer udfyldt af dommerne i sager, hvor samfundstjeneste er idømt, suppleret med en kvalitativ vurdering af hver enkelt sag i en arbejdsgruppe